

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL G. K. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. gruodžio 11 d. Nr. 242-498
Vilnius

Lietuvos bankas gavo G. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. spalio 17 d. įvyko eismo įvykis (toliau – įvykis), kurio metu buvo sugadinta pareiškėjui priklausanti transporto priemonė „Citroen C2“ (toliau – automobilis). Pareiškėjas, remdamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCAPD) įstatymo 13 straipsnio 1 dalimi, draudikui, apdraudusiam įvykio kaltininko civilinę atsakomybę, pateikė pretenziją dėl padarytos žalos.

Draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 14 punktu, nustatė, kad automobilį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Draudikas 2018 m. spalio 30 d. parengė Išvadą apie transporto priemonės likutinę vertę (toliau – Išvada), kurioje nurodyta, kad vardinė automobilio vertė yra 2 590 Eur, o likutinė vertė – 672 Eur. Draudikas, vadovaudamasis Taisyklių 14 punktu, pagal automobilio rinkos ir likutinės verčių skirtumą apskaičiavo 1 918 Eur dėl įvykio padarytą žalą.

2018 m. lapkričio 5 d. pareiškėjui buvo išmokėta 1 918 Eur draudimo išmoka, atlyginanti žalą dėl automobilio sunaikinimo. 2019 m. vasario 22 d. pareiškėjas draudikui pateikė UAB „Asistavita“ parengtą Transporto priemonės vertinimo ataskaitą (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Vertinimo ataskaita) ir paprašė perskaičiuoti išmokėtą draudimo išmoką. 2018 m. kovo 5 d. draudikas pareiškėjui išmokėjo papildomą 882,60 Eur draudimo išmoką.

Pareiškėjas 2019 m. liepos 25 d. raštu kreipėsi į draudiką, nurodydamas, kad draudiko ekspertas M. S. (toliau – draudiko ekspertas), parengęs Išvadą ir nustatęs 672 Eur automobilio likučių vertę, žadėjo parduoti automobilio likučius. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą realizuoti dėl įvykio sunaikintą automobilį ir pareiškėjui išmokėti papildomą 672 Eur draudimo išmoką. Draudiko ekspertas pareiškėją 2018 m. rugpjūčio 23 d. raštu informavo, kad reikalavimas negali būti tenkinamas, nes draudimo išmoka buvo apskaičiuota ir pareiškėjui išmokėta, remiantis pareiškėjo pateiktos Vertinimo ataskaitos duomenimis, ir kad draudikas nebuvo įsipareigojęs parduoti automobilio likučių.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko atsisakymu išmokėti papildomą 672 Eur draudimo išmoką, prašyme nagrinėti vartojimo ginčą teigė siekiantis parduoti automobilio likučius už draudiko nustatytą automobilio likutinę vertę (672 Eur), tačiau sunaikinto automobilio už draudiko nustatytą sumą parduoti nepavyko. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą realizuoti automobilio likučius arba, pareiškėjui pardavus sunaikintą automobilį už mažesnę kainą, nei draudiko nustatyta likutinė vertė, pareiškėjui kompensuoti susidariusį skirtumą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad draudiko eksperto draudikui pateikti paaiškinimai patvirtina, kad pareiškėjui nebuvo suformuoto lūkesčio, kad draudikas realizuos automobilio likučius ir pareiškėjui išmokės papildomą nustatytos automobilio likutinės vertės dydžio draudimo išmoką. Draudikas pabrėžė, kad draudimo išmoka, atlyginanti žalą dėl automobilio sunaikinimo, buvo apskaičiuota ir išmokėta pagal

paties pareiškėjo pateiktos Vertinimo ataskaitos duomenis, todėl draudikui nekyla pareiga mokėti pareiškėjo reikalaujamos papildomos draudimo išmokos.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl pareiškėjo reikalavimo draudikui realizavus automobilio likučius išmokėti papildomą draudiko nustatytos automobilio likutinės vertės dydžio (672 Eur) draudimo išmoką pagrįstumo.

Dėl pareiškėjo reikalavimo draudikui išmokėjus draudimo išmoką realizuoti automobilio likučius

TPVCAPD yra reguliuojamas TPVCAPD įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis. TPVCAPD tikslas – garantuoti dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjusių ir patyrusių žalą trečiųjų asmenų nuostolių atlyginimą įstatyme ir sutartyje nustatyta TPVCAPD suma, taip pat užtikrinti transporto priemonę naudojančių valdytojų turtinius interesus, susijusius su civiline atsakomybe, kilusia naudojant šiuo draudimu apdraustą transporto priemonę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalga Nr. AC-34-1 (Teismų praktika Nr. 34), Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-43-706/2016).

Žalos nustatymo tvarka yra reglamentuojama TPVCAPD įstatymo trečiojo skirsnio nuostatomis. TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. TPVCAPD įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta, kad išmoka mokama, kai yra nustatytas draudžiamojo įvykio faktas ir žalos dydis, o 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo. Pagal Taisyklių 14 punktą, žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 proc. turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės.

Kasacinio teismo praktikoje konstatuojama, kad žalos dėl transporto priemonės sunaikinimo dydis gali būti apskaičiuojamas, vadovaujantis Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 ir 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101, (toliau – Instrukcija) nuostatomis atliktu teoriniu apskaičiavimu arba pagal turto pardavimo kainą, įvertinus turto pardavimo aplinkybes, sandorio, kuriuo tas turtas buvo parduotas, sudarymo aplinkybes, ypatumus, sandorio šalių ryšius ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018).

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad ginčo šalys pasirinko žalą dėl automobilio sunaikinimo nustatyti pagal Instrukciją, t. y. atlikti teorinį automobilio rinkos ir likutinės verčių skaičiavimą. Instrukcijos 5, 6 ir 8 punktuose nustatyta, kad transporto priemonės vidutinė rinkos vertė gali būti nustatoma lyginamosios vertės metodu arba apskaičiuota pagal Instrukcijos 6 punkte įtvirtintą formulę, o transporto priemonės rinkos vertė apskaičiuojama pagal vidutinę rinkos vertę, ją atitinkamai koreguojant. Instrukcijos 69 punkte nustatyta, kad transporto priemonės likutinė vertė skaičiuojama vadovaujantis nesugadintų pagrindinių jos dalių, kurias galima panaudoti (realizuoti), suminės vertės nustatymo principu.

Iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų nustatyta, kad 2018 m. spalio 10 d. draudiko ekspertas parengė Išvadą, kurioje nurodyta, kad automobilio vardinė vertė yra lygi 2 590 Eur. Remiantis automobilio nesugadintų dalių, kurias galima realizuoti, suminės vertės nustatymo principu buvo apskaičiuota 672 Eur automobilio likutinė vertė.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuotomis automobilio rinkos ir likutine vertėmis, todėl draudikui 2019 m. vasario 19 d. pateikė pretenziją, kurioje keliamas reikalavimas žalą dėl automobilio sunaikinimo perskaiciuoti pagal pareiškėjo iniciatyva užsakyto automobilio vertinimo pagrindu parengtos Vertinimo ataskaitos duomenis. Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad automobilio rinkos vertė prieš įvykį buvo 3 350 Eur. Draudikas, vadovaudamasis pareiškėjo pateikta Vertinimo ataskaita, pareiškėją 2019 m. kovo 5 d. raštu informavo apie išmokamą papildomą draudimo išmoką, visiškai atlyginančią Vertinimo ataskaitoje nurodytą žalą dėl automobilio sunaikinimo ir pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo išlaidas.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudikui pateiktoje pretenzijoje dėl apskaičiuotos žalos dydžio pareiškėjas neprašė draudiko automobilio likutinę vertę apskaičiuoti pagal automobilio likučių pardavimo kainą. Priešingai, Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas pageidavo, jog žala dėl automobilio sunaikinimo būtų apskaičiuodama teoriniu būdu (pagal Instrukcijos nuostatas), nes kreipėsi į turto vertintoją, prašydamas atlikti teorinį automobilio rinkos ir likutinės vertės vertinimą.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus įrodymus, nustatyta, kad, draudikui pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pareiškėjui išmokėjus draudimo išmoką, pareiškėjas 2019 m. liepos 25 d. pakartotinai kreipėsi į draudiką ir pateikė prašymą „pasiimti automobilio likučius ir sumokėti 672 Eur“. Prašyme nagrinėti vartojimo ginčą pareiškėjas pabrėžė, kad draudiko ekspertas telefonu žadėjo automobilio likučius parduoti už Išvadoje nustatytą automobilio likutinę vertę (672 Eur).

Draudikas, siekdamas paneigti pareiškėjo teiginius, Lietuvos bankui pateikė draudiko eksperto paaiškinimus. Draudiko eksperto paaiškinimuose nurodyta, kad pareiškėjas buvo informuotas apie iš pradžių apskaičiuotą 1 918 Eur draudimo išmoką, atlyginančią žalą dėl automobilio sunaikinimo, pareiškėjas telefonu draudiko eksperto paprašė išmoką pervesti į nurodytą sąskaitą ir teigė, kad dėl tolimesnių veiksmų spręs pats. Draudiko ekspertas pabrėžė, kad pareiškėjas ne kartą telefonu buvo informuotas apie tai, kad draudikui nekyla pareiga parduoti automobilio likučių, tačiau minėti pokalbiai nebuvo įrašomi ir draudikas neturi galimybės pateikti juos pagrindžiančių įrodymų. Draudikas Lietuvos bankui taip pat pateikė draudiko eksperto 2019 m. rugpjūčio 23 d. pareiškėjui adresuotą atsakymą į 2019 m. liepos 25 d. pareiškėjo prašymą išmokėti papildomą 672 Eur draudimo išmoką, kai bus parduotas sunaikintas automobilis. Draudiko ekspertas atsakyme teigia nesakęs pareiškėjui, kad automobilio likučiai bus realizuoti. Draudiko ekspertas pareiškėjui nurodė, kad TPVCAPD sutartyje nėra reikalavimo draudikui realizuoti eismo įvykyje sunaikintą nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonę.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus, pažymėtina, kad jie yra prieštaraujantys, nes pareiškėjas teigė, kad draudiko ekspertas telefonu informavo parduosiantis automobilio likučius, tačiau draudikas tai neigia, nes to nežadėjo.

Kadangi draudiko eksperto ir pareiškėjo pokalbiai telefonu nebuvo įrašomi, nėra galimybės įrodymų pagrindu patikrinti ginčo šalių pateiktų paaiškinimų. Tačiau, vertinant ginčo šalių paaiškinimus TPVCAPD reglamentuojančių teisės aktų ir kasacinio teismo suformuotos jų aiškinimo ir taikymo praktikos kontekste, pažymėtina, kad draudikas, kuriam TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta pareiga apskaičiuoti eismo įvykio metu padarytą žalą, privalo įvertinti visus pateiktus dokumentus ir surinkti įrodymus, padedančius nustatyti objektyvų žalos dydį. Kaip minėta, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje nurodytas žalos dydžio įrodinėjimo būdas - automobilio likučių pardavimas ir pardavimo kainos nustatymas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018) – yra taikomas draudikui apskaičiuojant žalą dėl transporto priemonės sunaikinimo (t y. taikomas administruojant įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju). Nei TPVCAPD įstatyme, nei Taisyklėse transporto priemonės sunaikinimo atveju (kai pagal Taisyklių 14 punktą nustatoma, kad transporto priemonės remontuoti netikslinga) nėra nustatytos draudiko pareigos realizuoti per eismo įvykį sunaikintą transporto priemonę, o tik nustatyta pareiga nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią žalą dėl transporto priemonės sunaikinimo, kai už

žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė (TPVCAPD įstatymo 3 straipsnio 1 dalis).

TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka - tai draudiko nukentėjusiam trečiajam asmeniui *mokama pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma*, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali patvirtinti, kad ginčo šalys susitarė dėl kitos išmokos mokėjimo formos. Priešingai, Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad ginčo šalys buvo susitarusios, kad bus taikomas Taisyklių 42.2.1 papunktis: jeigu eismo įvykio metu turtas sunaikintas, draudimo išmoka pervedama į nukentėjusio trečiojo asmens nurodytą jo ar kito asmens sąskaitą banke.

Svarbu pažymėti, kad TPVCAPD sutarčiai, kaip ir kitoms draudimo sutartims, yra taikomas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnis, nustatantis, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba *trečiajam asmeniui*, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka apskaičiuotą draudimo išmoką, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudikas pareiškėjui išmokėjo draudimo išmoką, atlyginančią patirtą žalą, taigi, įvykdė įsipareigojimus pagal TPVCAPD sutartį. Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali pagrįsti, kad draudikas pareiškėjui suformavo lūkestį, kad bus atlikti papildomi veiksmai (kad bus prisiimti prie TPVCAPD sutartinių teisinių santykių nepriskirtini įsipareigojimai). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, įvykdžiusiam TPVCAPD sutartyje nustatytą įsipareigojimą išmokėti draudimo išmoką, draudikui nekyla papildoma pareiga parduoti automobilio likučių ir išmokėti papildomą išmoką - Išvadoje nurodytos automobilio likutinės vertės (672 Eur) suma.

Dėl pareiškėjo reikalavimo kompensuoti draudiko eksperto apskaičiuotos likutinės vertės ir galimos sunaikinto automobilio pardavimo kainos skirtumą

Pareiškėjas prašyme nagrinėti vartojimo ginčą taip pat nurodė siekiantis parduoti sunaikintą automobilį už draudiko eksperto apskaičiuotą automobilio likučių sumą, tačiau to padaryti nepavyko. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą kompensuoti draudiko eksperto nustatytos automobilio likutinės vertės ir sunaikinto automobilio pardavimo kainos skirtumą, kai pareiškėjas parduos automobilio likučius.

Pagal TPVCAPD įstatymo 1 straipsnio 6 dalį, Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo nuostatos šio įstatymo reglamentuojamiems santykiams taikomos tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip. Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką. Vis dėlto, vadovaujantis kasacinio teismo praktika, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė - šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atskirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 178 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame įtvirtinta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas turi įrodyti, kad draudiko nustatyta likutinė vertė neatitiko realios automobilio liekanų kainos, o draudikas, atvirksčiai, pagrįsti, kad likutinę vertę apskaičiavo teisingai, o išmokėta draudimo išmoka visiškai atlygina pareiškėjo patirtus nuostolius.

Draudikas apskaičiuotą automobilio likutinę vertę (672 Eur) grindė Išvados duomenimis, o pareiškėjas Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių draudiko apskaičiuotą automobilio likutinę vertę ir patvirtinančių pareiškėjo teiginius, kad už draudiko nustatytą nepagrįstai didelę automobilio likučių vertę sunaikinta transporto priemonė negali būti parduota. Pareiškėjo pateikta Vertinimo ataskaita iš esmės paneigia pareiškėjo teiginius, kad draudiko ekspertas nustatė pernelyg didelę automobilio likučių kainą, nes pareiškėjo iniciatyva užsakytą automobilio vertinimą atlikęs turto vertintojas nustatė didesnę, nei draudiko eksperto apskaičiuota, automobilio likutinę vertę. Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad automobilio likutinė vertė yra 690 Eur.

Atsižvelgiant į pareiškėjo teiginius, kad nepavyko sunaikinto automobilio parduoti už draudiko eksperto nustatytą automobilio likutinę vertę, pažymėtina, kad Lietuvos bankui

pateikti pareiškėjo paaiškinimai patvirtina, kad automobilio likučiai nėra parduoti. Pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, kurie galėtų pagrįsti, kad pareiškėjas sunaikintą automobilį siekė parduoti už kuo artimesnę draudiko nustatytai likutinei vertei kainą. Lietuvos bankui taip pat nebuvo pateikta faktinių duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas skelbimą apie viešą sunaikinto automobilio pardavimą paskelbė internete arba laikraštyje, arba kitais rinkoje įprastais būdais, taip pat nėra duomenų, kad, gavęs pasiūlymą parduoti automobilį, pareiškėjas tai aptarė su draudiku. Priešingai, Lietuvos bankui pateikti pareiškėjo ir draudiko eksperto susirašinėjimo duomenys suteikia pagrindą konstatuoti, kad pareiškėjas nebuvo kreipęsis į draudiką ir nurodęs, kad, išnaudojus visas galimybes sunaikintą automobilį parduoti už draudiko nustatytą likutinę vertę, automobilis negalėjo būti parduotas už draudiko eksperto apskaičiuotą automobilio likučių vertę. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas išmokėti draudiko nustatytos automobilio likutinės vertės ir kainos, už kurią sunaikintas automobilis realiai galėtų būti parduotas, skirtumą negali būti tenkinamas.

Šiame kontekste papildomai pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. kovo 19 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018, suformuotoje žalos dėl transporto priemonės sunaikinimo nustatymo praktikoje konstatavo, kad normaliomis aplinkybėmis protingai disponuojant turtu būtent turto pardavimo kaina gali geriausiai identifikuoti realią daikto vertę. Todėl draudiko nustatyta likutinė vertė neturėtų būti vertinama kaip neginčijama ir pati savaime atitinkanti realią (faktinę) turto kainą rinkoje. Tai reiškia, kad draudiko ir turto vertintojo pagal Instrukciją apskaičiuota automobilio likutinė vertė laikytina teisinga ir pagrįsta tol, kol nėra nuginčyta duomenimis, patvirtinančiais, kad nukentėjęs trečiasis asmuo tokios sumos negalėtų gauti protingai disponuodamas sunaikintu turtu.

Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad kasacinis teismas minėtoje nutartyje taip pat konstatavo, jog, sprendžiant atlygintinos žalos dydžio klausimą, be kita ko, gali turėti reikšmės turto pardavimo aplinkybės, sandorio, kuriuo tas turtas buvo parduotas, sudarymo aplinkybės, ypatumai, sandorio šalių ryšiai ir kt., pažymėtina, kad, vertinant automobilio likutinės vertės nustatymo pagal parduodamų automobilių kainas pagrįstumą, visais atvejais yra vertintini duomenys, susiję su sunaikintos transporto priemonės pirkimo ir pardavimo sandorio pobūdžiu ir sandorių skaičiumi (pažymėtina, kad tik vienas metalo laužo ir atliekų supirkimą vykdančios bendrovės pateiktas pasiūlymas savaime nereiškia, kad būtent pasiūlyme nurodyta transporto priemonės pirkimo kaina turėtų būti laikoma realia likutine verte). Taip pat perskaičiuojant žalą pagal automobilio likučių pardavimo kainą įtaką turi ir nukentėjusio trečiojo asmens aktyvūs veiksmai, siekiant sudaryti objektyvų automobilio likučių pirkimo ir pardavimo sandorį ir bendradarbiaujant su draudiku (pvz., informuojant draudiką, kad nukentėjęs trečiasis asmuo neranda potencialių pirkėjų, kurie automobilį galėtų nupirkti už kainą, atitinkančią draudiko nustatytą likutinę vertę, taip pat informuojant draudiką, kad sunaikintą automobilį siūloma parduoti už mažesnę, nei draudiko nustatyta, likutinę vertę ir kt.).

Lietuvos banko konstatuotų aplinkybių kontekste svarbu pažymėti, kad pripažinimas, jog *pagal Lietuvos bankui pateiktus įrodymus* pareiškėjo reikalavimas dėl papildomos draudimo išmokos mokėjimo negali būti laikomas pagrįstu, savaime nereiškia, kad draudikui nekiltų pareiga pareiškėjui išmokėti papildomos draudimo išmokos, jei pareiškėjas draudikui pateiktų įrodymus, patvirtinančius, kad buvo išnaudotos visos objektyvios galimybės automobilio likučius parduoti už draudiko eksperto nustatytą automobilio likutinę vertę (690 Eur), tačiau už nurodytą sumą sunaikintas automobilis negalėjo būti parduotas. Pažymėtina, kad pareiškėjas, siekdamas papildomos draudimo išmokos, draudikui turėtų pateikti įrodymus, pagrindžiančius, kad automobilio likučių pardavimas, kurio metu pareiškėjui buvo pasiūlyta mažesnė, nei draudiko eksperto nustatyta, automobilio likučių suma, vyko tokiomis aplinkybėmis, kurios užtikrino automobilio pardavimą pagal didžiausią įmanomą jo vertę ir kad parduoto automobilio kaina yra reali ir protinga (Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. kovo 19 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018), ir nuginčijanti Išvados bei Vertinimo ataskaitos duomenis.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo G. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius